

enten som Medlemmer af Rigsraadet eller som Medlemmer af Rigsdagen eller som danske Mænd have kunnet finde tilstrækkelig Opfordring til at gjenneamlæse, hvad der til forskjellige vigtige og vanskelige Tidspunkter i vor Historie er foregaaet i vore lovgivende Forsamlinger, til at gjenneamlæse i dets Heelhed, hvad der er kommet frem, og jeg tør da med Sandhed paastaae, at man af de Hovedpunkter, der ere fremhævede af det ærede Medlem med Hensyn til, hvad der er skeet, haade i 1854 og i Begyndelsen af 1855, i 1858 og i 1863, ikke skal finde et eneste, som der ikke er givet Svar paa og, hvad jeg er overbevist om, fyldestgjørende Svar fra min Side, i de officielle Stillinger, jeg dengang indtog. Jeg vil altsaa sjerne dette fra den nuværende Discussion og troer, at det ligefrem er min Pligt. Jeg har i det Hele taget været i Tvivl, om jeg skulde tage Ordet i denne Sag, thi det er vel neppe muligt for Noget her at fremsætte noget egentligt Nytt i denne nu saa ofte og saa udførligt forhandlede Sag, og da det vilde være urimeligt at antage, at noget Medlem, det være sig nyt eller gammelt, skulde være indtraadt her i Salen med en saadan Usikkerhed i sin Afstemning over den eneste foreliggende Sag, at Forhandlingerne skulde ventes at kunne udøve nogen afgørende Indflydelse paa ham, maa jeg oprigtigt tilstaae, at, naar der saaledes ikke i og for sig kunde være nogen stærk Opfordring til at tage Ordet, saa have ogsaa de Udtalelser og Forhandlinger, der have fundet Sted under Sagens tvende første Behandlinger, været af den Natur, at de for mig idetmindste maatte fremkalde meget ringe Lykt til at deeltage i dem, naar jeg saa hen til deres hele Betskaffenhed og Toneart. Jeg troer imidlertid dog, at der kan være en Opfordring til, selv under saadanne Omstændigheder, at gjøre Sit til, at disse Forhandlinger om denne høist vigtige Sag ikke ganske faae deres Præg alene af saadanne Udtalelser som dem, der hovedsagelig i de første Dage af Forhandlingerne ere komne frem, og jeg skal derfor udbede mig nogen Tids Opmærksomhed — jeg haaber ikke, at det skal blive for længe, idetmindste ikke saalænge, som min Forgænger talte, — for nogle Bemærkninger med Hensyn til saavel Betskaffenheden af de Udtalelser, der

ere komne frem under Forhandlingerne som med Hensyn til selve Sagen, Forsatningsagens Afgjørelse.

Jeg kan da ikke Andet end først fremhæve det høist mærkelige Fænomen eller den Fremtoning, der ved disse Forhandlinger ligger i den Brug eller rettere Misbrug, man har gjort af Forsikringen om, hvad der var det danske Folks Mening og Villie. Jeg troer, at det til alle Tider er noget misligt, naar en enkelt Følkerepræsentant paatager sig at forklare og forsikre en Repræsentation om, hvad der er Folkets Villie og Mening. Det har saaledes under almindelige Forhold, det vil sige, hvor det angaaer Sager, hvoraf der endnu ikke foreligger nogen Afgjørelse af constitutionel Art, noget — om jeg saa maa sige — Smagløst ved sig, og dobbelt Smagløst, naar det fremkommer fra Mænd, som dog maae antages ikke i noget særdeles Omfang at kjende Folket i dets Heelhed, men hvis Synskreds snarere maa antages at være temmelig snever, at saadanne Mænd netop hyppigt have den Godhed at forklare, hvad der er Folkets Dnske og Villie. Jeg troer, at dette, som sagt, gjælder om Sager i Almindelighed, som kunne fremkomme for en Repræsentation, men naar enkelte Repræsentanter ville fremtræde her i Salen og sige os, hvad der er Folkets Mening eller Villie i denne Sag, saa er det ikke alene anstødeligt, men det bliver i Ordets fuldeste Forstand aldeles urimeligt. Man kan forstaae, at et enkelt eller flere enkelte Medlemmer have haft den Formening, at f. Ex. Rigsraadet skulde være traadt ud af Verden, netop da det gjorde sin forfatningsmæssige Myndighed gjældende ved Vedtagelsen af Freden; som sagt, Enkelte kunne have været af den Formening, og det kan være muligt, at de, trods Alt, hvad der ivotrigt er fremkommet og ophøst, endnu kunne fastholde den som deres — eet Medlem vide vi jo holder fast paa den, hvad der end bliver sagt. Jeg kan ogsaa forstaae, slijøndt dette falder allerede endeel vanskelige, at man kunde gaae ud fra, at endstjøndt Rigsraadet maatte bestaae som en fuldkommen lovlig Forsamling efter Forsatningen af 18de November, trods Fredsslutningen, skulde det dog være muligt for Rigsdagen uden Videre ved sin egen særlige Beslutning at tage under